

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAVOIY VILOYAT HOKIMLIGI
NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI**

**“IQTIDORLI YOSHLAR – INTELLEKTUAL, IJODIY ELITANI
YARATISHNING KAFOLATI: AKADEMIK MOBILLIK VA
XALQARO HAMKORLIK MASALALARI”
mavzusidagi
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
MATERIALLARI**

**26-aprel, 2024-yil
Navoiy shahri**

“Iqtidorli yoshlar - intellektual, ijodiy elitani yaratishning kafolati: akademik mobillik va xalqaro hamkorlik masalalari” mavzusidagi talabalarning Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari. – Navoiy, 2024. – 548 b.

Ushbu to‘plam O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 18-yanvardagi “2024-yilda o‘tkazilishi rejalashtirilgan xalqaro va respublika miqyosidagi ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar ro‘yxatini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 16-sonli buyrug‘iga asosan Navoiy davlat pedagogika instituti iqtidorli talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo‘limi 2024-yil 26-aprel kuni o‘tkazilgan “Iqtidorli yoshlar - intellektual, ijodiy elitani yaratishning kafolati: akademik mobillik va xalqaro hamkorlik masalalari” mavzusidagi talabalarning Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallaridan tashkil topgan.

To‘plam materiallaridan mutaxassislar, yosh olimlar, pedagoglar, professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar, magistrantlar va talabalar foydalanishlari mumkin.

Mas’ul muharrirlar:

B.Sobirov –	Texnika fanlari doktori, professor.
D.Narzuqulova–	Pedagogika fanlari doktori DSc, professor

Taqrizchilar:

T. Nurmurodov	Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo‘yicha prorektori.
Sh.Toshturov –	Navoiy davlat pedagogika instituti Tarix kafedrası dotsenti v/b., Tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori PhD

Maqolalarni to‘plovchi va nashrga tayyorlovchilar:

A.Xoshimov –	Navoiy davlat pedagogika instituti iqtidorli talabalarning ilmiy tadqiqot faoliyatini tashkilotish bo‘limi boshlig‘i
F.Sayfullayeva –	Navoiy davlat pedagogika instituti iqtidorli talabalarning ilmiy tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo‘limi muhandisi

Texnik muharrir:

M.Norqobilov –	Navoiy davlat pedagogika instituti Tarix kafedrası dotsenti v/b., falsafa fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Ma’ruzalarda foydalanilgan misol, ko‘chirma va ma’lumotlar aniqligi uchun mualliflar ma’suldirlar.

© Navoiy davlat pedagogika instituti, 2024.

beradi. Bu bilimlar talabalarni soha bo'yicha mutaxassislar sifatida tayyorlashda katta ahamiyatga ega.

Oliy talim muassasalarida talabalarining informatika va axborot texnologiyalari bilimlarini shakllantirishga oid kurslar va darslar keng tarqalgan mavzulardan biridir. Bu bilimlar, bugunning global dunyoda katta ahamiyatga ega bo'lgan sohalardan birini tashkil etadi. Axborot texnologiyalari va informatika tushunchalariga asoslangan bilimlar talabalar uchun keng imkoniyatlarni taqdim etadi va ularni ko'p yo'nalishli mutaxassislar sifatida tayyorlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Madadjon O'ktamov. "Kuzatuv quduqlarida yer osti suvlarini gidrorejim parametrlarini masofaviy nazorat qilishning avtomatlashgan tizimlari". Science and Education 2.12 (2021): 202-211.
2. Uktamov, M. "MODELING THE PROFESSIONAL TRAINING DEVELOPMENT OF FUTURE TEACHERS THROUGH COMPUTER TRAINING." Science and innovation 2.B9 (2023): 139-141.
3. Israilovich, D. O., & Komilovna, T. L. (2022). Optimization of Validity of Text Information Based On Mechanisms with Soft Clustering. EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION, 2(2), 369-373.
4. Абдувалиева, Зебинисо Абдулхамидовна, and Луиза Комиловна Турсунова. "МАТЕМАТИЧЕСКИЙ АППАРАТ МЕТОДОВ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЯ ДОКУМЕНТООБОРОТА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ." International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research (2022): 296-299.
5. Israilovich, D. O., & Komilovna, T. L. (2022). MECHANISMS FOR OPTIMIZATION OF DETECTION AND CORRECTION OF ERRORS IN COMPUTER TEXT PROCESSING SYSTEMS. Journal of Engineering And Technology Research, 10(1), 1-7.

TA'LIMNING TURLI BOSQICH VA YO'NALISHLARINI RAQAMLASHTIRISH VA YOSH AVLODNI PISA TESTIGA TAYYORLASH MASALALARI

Odilova Maxliyoxon Doniyorjon qizi,

Qo'qon Universiteti Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqola boshlang'ich va o'rta bosqichlarda raqamlashtirishning ta'limga o'zgartiruvchi ta'sirini o'rganadi, uning yosh avlodni PISA testiga tayyorlashdagi oqibatlarini ko'rib chiqadi. Interaktiv ta'lim vositalaridan shaxsiylashtirilgan yondashuvlarga, u raqamli davrning va'dalari va muammolarini o'rganadi. Raqamli tafovut, raqamli savodxonlikka bo'lgan ehtiyoj, shaxsiy daxlsizlik muammolari va o'qituvchilarning tayyorgarligi kabi masalalar sinchiklab ko'rib chiqilib, ta'limda raqamlashtirish imkoniyatlaridan to'liq foydalanish uchun kompleks va puxta o'ylangan yondashuvning muhim roli ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: PISA, ta'lim, yosh avlod, talimda texnologiyalar, raqamlashtirish, savodxonlik, OECD, baholash.

Abstract. This article examines the transformative impact of digitization on education at the primary and secondary levels, and examines its implications for the preparation of the younger generation for the PISA test. From interactive learning tools to personalized approaches, it explores the promises and challenges of the digital age. Issues such as the digital divide, the need for digital literacy, privacy issues, and teacher training are scrutinized, emphasizing the importance of a comprehensive and well-thought-out approach to fully exploit the potential of digitalization in education.

Key words: PISA, education, young generation, technologies in education, digitization, literacy, OECD, assessment.

Аннотация. В данной статье рассматривается преобразующее влияние цифровизации на образование на начальном и среднем уровнях, а также его значение для подготовки молодого поколения к тесту PISA. От интерактивных инструментов обучения до персонализированных подходов — он исследует перспективы и проблемы цифровой эпохи. Рассматриваются такие

вопросы, как цифровой разрыв, необходимость цифровой грамотности, вопросы конфиденциальности и подготовка учителей, подчеркивая важность комплексного и хорошо продуманного подхода для полного использования потенциала цифровизации в образовании.

Ключевые слова: PISA, образование, молодое поколение, технологии в образовании, цифровизация, грамотность, ОЭСР, оценка.

Kirish. Tez texnologik taraqqiyot hukmron bo'lgan davrda ta'limni raqamlashtirish ta'limning turli bosqichlari va yo'nalishlarini o'zgartiruvchi kuchga aylandi. Ushbu maqola raqamlashtirishning ta'limga chuqur ta'sirini o'rganadi, xususan, uning yosh avlodni Xalqaro talabalarni baholash dasturi (PISA) testiga tayyorlashdagi roliga e'tibor qaratiladi – talabalarining asosiy akademik sohalaridagi samaradorligining global miqyosda tan olingan o'lchovidir. Ta'lim paradigmalari an'anaviy usullardan innovatsion raqamli yondashuvlarga o'tayotganda, ushbu raqamli transformatsiyaning oqibatlarini va muammolarini tushunish o'qituvchilar, siyosatchilar va manfaatdor tomonlar uchun juda muhimdir. Ta'limni raqamlashtirish o'quvchilarning ma'lumot bilan shug'ullanishi va o'zlashtirish usullarini tubdan o'zgartirib, interfaol o'quv platformalaridan tortib immersive virtual tajribalargacha bo'lgan bir qator texnologiyalarni o'z ichiga oladi. Ushbu siljish nafaqat an'anaviy sinf amaliyotlarini inqilob qiladi, balki ushbu raqamli vositalarning ta'lim natijalarini yaxshilash va o'quvchilarni PISA testi kabi baholashga etarli darajada tayyorlashdagi samaradorligi haqida muhim savollarni tug'diradi. Iqtisodiy Hamkorlik va Taraqqiyot Tashkiloti (OECD) tomonidan o'tkaziladigan PISA testi o'quvchilarning matematika, tabiatshunoslik va o'qish bo'yicha malakasini baholaydi – XXI asr global landshaftida muvaffaqiyatga erishish uchun muhim bo'lgan ko'nikmalar. Raqamli ta'lim vositalarining paydo bo'lishi bilan o'qituvchilar texnologiyani ta'limga integratsiyalashuvi nafaqat o'quv rejalari maqsadlariga mos kelishini, balki o'quvchilarni PISA baholashlarida yuqori natijalarga erishish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar bilan jihozlashini ta'minlash muammosi bilan kurashmoqda. Ushbu maqola boshlang'ich bosqichdan o'rta darajagacha bo'lgan turli bosqichlarni ko'rib chiquvchi ta'limda raqamlashtirishning ko'p qirrali jihatlarini o'rganadi. Bu raqamli vositalar talabalarining faolligini oshirishi, tanqidiy fikrlashni rivojlantirishi va shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasi uchun platformani taqdim etishi mumkinligini o'rganadi. Shu bilan birga, u raqamli tafovut va ushbu texnologiyalardan optimal foydalanish uchun samarali o'qituvchilarni tayyorlash zarurati kabi potentsial tuzoqlarni sinchkovlik bilan ko'rib chiqadi. Raqamlashtirish, ta'lim va PISA kabi standartlashtirilgan baholash chorrahasida harakatlanar ekanmiz, ushbu texnologik yutuqlardan ta'limdagi bo'shliqlarni bartaraf etish, inklyuzivlikni targ'ib qilish va o'quvchilarni tobora o'zaro bog'langan va raqamli tizim talabalariga tayyorlash uchun qanday foydalanish mumkinligini tahlil qilish juda muhim dunyo. Ushbu maqola ta'limni raqamlashtirish bilan bog'liq murakkabliklarni va uning yosh avlodni PISA kabi baholashlar tomonidan taqdim etilgan qiyinchiliklar va imkoniyatlarga munosib tarzda tayyorlash uchun oqibatlarini ochishga harakat qiladi.

Asosiy qism. Ta'lim ning doimiy rivojlanib borayotgan landshaftida ta'limni raqamlashtirish o'zgaruvchan kuch sifatida paydo bo'ldi, akademik rivojlanishning turli bosqichlarida an'anaviy pedagogic yondashuvlarni qayta shakllantirdi. Ushbu siljish, ayniqsa, yosh avlodni Xalqaro talabalarni baholash dasturi (PISA) imtihoniga tayyorlash kontekstida muhim ahamiyatga ega bo'ldi – bu talabalarining asosiy akademik sohalaridagi kompetentsiyalarini baholovchi global mezondir. Raqamli chegara bo'ylab harakatlanar ekanmiz, raqamlashtirishning ta'limga ko'p qirrali ta'sirini tahlil qilish va u taqdim etayotgan muammolar va imkoniyatlarni, ayniqsa PISAgga tayyorgarligini sinchiklab ko'rib chiqish juda muhimdir. Boshlang'ich ta'lim darajasida raqamli vositalarning integratsiyasi o'rganish tajribasini inqilob qilish imkoniyatiga ega. Interfaol platformalar, ta'lim ilovalari va o'yinlangan content yosh o'quvchilarga fundamental tushunchalarni o'rganish va tushunish uchun qiziqarli yo'llarni taklif etadi. Biroq, raqamli tafovutni kuchaytirib, ushbu resurslardan adolatli foydalanish masalasi paydo bo'ladi. Iqtisodiy kam ta'minlangan talabalar raqamli ta'limning to'liq afzalliklaridan foydalanishda to'siqlarga duch kelishlari mumkin, bu esa PISA kabi baholashga tayyorgarlik ko'rishda teng sharoitlarni ta'minlashda jiddiy muammo tug'diradi.

Raqamlashtirishning paydo bo'lishi, shuningdek, shaxsiylashtirilgan ta'lim kontseptsiyasini - ta'lim tajribasini o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtiradigan yondashuvni keltirib chiqaradi. Moslashuvchan o'quv platformalari va sun'iy intellekt (AI) algoritmlari o'quvchilarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash salohiyatiga ega bo'lib, maqsadli tadbirlarni amalga oshirish imkonini beradi. Biroq, talabalar ma'lumotlarining maxfiyligi va ta'limga oid qarorlarni qabul qilishda algoritmlarga tayanishning axloqiy oqibatlar bilan bog'liq xavotirlar paydo bo'ladi. Shaxsiylashtirish va o'quvchilarning shaxsiy daxlsizligini himoya qilish o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash ta'limni raqamlashtirishda, ayniqsa PISA kabi standartlashtirilgan baholashga tayyorgarlik ko'rishda muhim masalaga aylanadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, turli bosqich va yo'nalishlarni qamrab olgan ta'limni raqamlashtirish, ayniqsa, yosh avlodni PISA imtihoniga tayyorlashda ulkan salohiyat va muammolarni o'zida mujassam etgan seysmik siljishni anglatadi. Boshlang'ich ta'limning interaktiv landshaftlaridan tortib o'rta ta'limning nozik talablari va shaxsiylashtirilgan ta'lim chegarasigacha, raqamli davr transformatsion imkoniyatlarni ochdi. Biz ushbu raqamli landshaftda harakatlanar ekanmiz, raqamli savodxonlikni rivojlantirish talabalarini PISA kabi baholashning o'zgaruvchan talablariga tayyorlashda asos bo'lib chiqadi. Raqamli ma'lumotlarni tanqidiy baholash, navigatsiya qilish va qo'llash qobiliyati mavzuga oid bilimlar kabi hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ladi. O'qituvchilarga nafaqat raqamli vositalarni o'zichigaolish, balki raqamli fuqarolik, axloq va mas'uliyatli onlayn xulq-atvorni chuqur tushunishni o'rgatish vazifasi ham or. O'qituvchilarning tayyorgarligi raqamlashtirish bo'yicha sa'y-harakatlarning muvaffaqiyatida asosiy omil bo'ladi. O'qituvchilarga raqamli landshaftda harakat qilish, texnologiyani o'quv dasturiga muammosiz integratsiyalash va talabalarining o'zgaruvchan ehtiyojlarini qondirish imkonini beradigan kasbiy rivojlanish dasturlari muhim ahamiyatga ega. O'qituvchilar, siyosatchilar va manfaatdor tomonlarning hamkorlikdagi sa'y-harakatlari ta'limni raqamlashtirishning PISA tayyorgarligi maqsadlariga mos kelishini ta'minlash va potentsial tuzoqlarni yumshatishda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Otto, M., & Thornton, J. (2023). RIVOJLANAYOTGAN VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA BOSHLANG'ICH TA'LIM SIFATI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 832-833.
2. Maxliyoxon, O., & Mohiraxon, T. (2024). BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA VA BADIY O 'QISHDA RAQAMLI TEXNALOGIYALARDAN FOYDALANISH. *YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR*, 2(1), 99-103.
3. Axrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). TA'LIM SIFATI OSHISHIDA JSTNING O 'RNI. *YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR*, 2(1), 113-118.
4. Maxliyoxon, O., & Marifatxon, A. (2024). BADIY O 'QISH VA DRAMA FANINING BOSHLANG 'ICH TA'LIMDAGI O 'RNI. *YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR*, 2(1), 104-108.

МЕЖДУНАРОДНЫЕ СРАВНИТЕЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ОЦЕНКИ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

Тухтасинова Мунира Ибрагимовна
Докторант КоканГПИ

Annotasiya. Ushbu maqolada PISA va PIRLS xalqaro baholash dasturlari va ularning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni va roli haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: baholash, PISA, PIRLS, xalqaro baholash dasturlari, xalqaro tajriba, ta'lim sifati.

Аннотация. В данной статье отражена информация о значении международных оценочных программ PISA и PIRLS, являющихся зарубежным опытом, в повышении качества образования и достижении эффективности.

Ключевые слова: оценка, PISA, PIRLS, международная программа оценивания, зарубежный опыт, качество образования